



NARVA VANALINNA LASTEAIA
ÕPPEKAVA

1. ÕPPEKAVA KOOSTAMISE ALUSED	4
2. LASTEASUTUSE LIIK JA ERIPÄRA	5
2.1. Üldandmed	5
2.2. Lasteaia eripära	5
Missioon	6
Visioon	6
3. ALUSVÄÄRTUSED JA ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID	7
3.1. Alusväärtused	7
3.2. Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk	7
3.3. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid	8
4. ÕPIKÄSITUS	8
4.1. Laps aktiivse õppijana	9
4.2. Mäng õppimise alusena	9
4.3. Lõimitud ja projektipõhine õppimine	9
4.4. Täiskasvanu roll lapse õppimise toetamisel	9
5. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS	10
5.1. Õppeaasta ja päevakava	10
5.2. Hoiurühmade õppe- ja kasvatustegevuse korraldus	10
5.3. Lasteaia tegevuskava ja õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine	11
5.4. Lõimimise ja projektõppe korraldus	12
5.5. Igapäevatoimingud õppimise osana	12
5.6. Õuesõpe, liikumine ja õppekäigud	13
5.7. Õppe- ja kasvatustegevuse dokumenteerimine ja analüüs	13
6. ÕPI- JA KASVUKESKKONNA KUJUNDAMISE PÕHIMÕTTED	13
6.1. Sotsiaalne ja vaimne õpi- ja kasvukeskkond	14
6.2. Füüsiline ja paindlik õpi- ja kasvukeskkond	14
6.3. Mängu, loovust, uurimist ja liikumist toetav keskkond	14
6.4. Keeleline ja digitaalne keskkond	15
7. EESTI KEEL, KEELELINE ARENG JA LAK-ÕPE	15
7.1. Keelelise arengu toetamise põhimõtted	15
7.2. Eesti keel igapäevases suhtluses	16
7.3. LAK-õppe põhimõtete rakendamine	16
7.4. Mäng ja kirjandus keele arengu toetajana	16
7.5. Koostöö perega	17
8. ÜLDOSKUSTE TOETAMINE NING 3- JA 6–7-AASTASE LAPSE EELDATAVAD ÜLDOSKUSED	17
8.1. Kolmeaastase lapse eeldatavad üldoskused	17
Mänguoskused	17
Tunnetus- ja õpioskused	18
Sotsiaalsed oskused	18
Eneseregulatsiooni oskused	18
8.2. Kuue- kuni seitsmeaastase lapse eeldatavad üldoskused	19
Mänguoskused	19
Tunnetus- ja õpioskused	19
Sotsiaalsed oskused	19
Eneseregulatsiooni oskused	20
9. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE VALDKONNAD NING 6–7-AASTASE LAPSE EELDATAVAD ARENGUTULEMUSED	20
9.1. Mina ja keskkond	21
Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted	21
6–7-aastase lapse eeldatavad arengutulemused	21
9.2. Keel ja kõne	22
Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted	22
6–7-aastase lapse eeldatavad arengutulemused	22
9.3. Matemaatika	23
Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted	23
6–7-aastase lapse eeldatavad arengutulemused	23

9.4. Kunst	24
Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted	24
6–7-aastase lapse eeldatavad arengutulemused	25
9.5. Muusika	25
Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted	25
6–7-aastase lapse eeldatavad arengutulemused	25
9.6. Liikumine	26
Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted	26
6–7-aastase lapse eeldatavad arengutulemused	26
10. LAPSE ARENGU HINDAMINE JA TOETAMINE	27
10.1. Põhimõtted, meetodid ja vahendid	27
10.2. Üldoskuste arengu jälgimise kaart	28
10.3. Kirjalik arengukokkuvõte ja lapse osalus	28
10.4. Koostöö lapsevanemaga	29
10.5. Toe vajaduse märkamine ja dokumenteerimine	29
10.6. Dokumenteerimine ja konfidentsiaalsus	29
11. KOOSTÖÖ VANEMATEGA	30
11.1. Koostöö põhimõtted ja infovahetus	30
11.2. Vanema kaasamine lapse arengu ja õppimise toetamisse	30
11.3. Koostöövormid	30
11.4. Koostöö mitmekeelse perega ja tagasiside	31
12. KOOLIVALMIDUS JA ÜLEMINEK KOOLI	31
12.1. Koolivalmiduse kujunemine ja hindamine	31
12.2. Koolivalmiduskaart	32
12.3. Koostöö pere ja kooliga	32
12.4. Täiendavat tuge vajava lapse üleminek kooli	32
13. ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD	33
14. ÕPPEKAVA LISAD	34

1. ÕPPEKAVA KOOSTAMISE ALUSED

Narva Vanalinna Lasteaia õppekava on lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, mille koostamisel lähtutakse alusharidusseadusest, alushariduse riiklikust õppekavast ning teistest alushariduse korraldamist reguleerivatest õigusaktidest.

Õppekava koostamisel arvestatakse lasteaia eripära ja arengusuundi, laste ja perede vajadusi ning õppe- ja kasvatustegevusega seotud töötajate koostöös kujundatud pedagoogilisi põhimõtteid.

Lasteaia õppekava määrab kindlaks:

- lasteasutuse liigi ja eripära;
- õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja põhimõtted;
- õppe- ja kasvatustegevuse korralduse;
- õpi- ja kasvukeskkonna kujundamise põhimõtted;
- 3-aastase ning 6–7-aastase lapse eeldatavad üldoskused ja 6–7-aastase lapse eeldatavad arengutulemused õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades;
- lapse arengu hindamise ja toetamise põhimõtted, dokumenteerimise ning lapse arengu hindamise, jälgimise ja analüüsimise meetodid ja vahendid;
- tuge vajava lapse arengu toetamise põhimõtted ja korralduse;
- lapsevanematega tehtava koostöö põhimõtted ja korralduse;
- õppekava uuendamise ja täiendamise korra.

Narva Vanalinna Lasteaia õppekava hõlmab nii lasteaia- kui ka hoiurühmade õppe- ja kasvatustegevust. Hoiurühmade õppe- ja kasvatustegevuse korraldamisel lähtutakse alushariduse riiklikus õppekavas lastehoiule sätestatud põhimõtetest ning kuni kolmeaastaste laste ealistest ja individuaalsetest arenguvajadustest.

Hoiurühmades pööratakse erilist tähelepanu lapse turvatunde ja usaldusliku suhte kujunemisele, sujuvale kohanemisele, eakohasele päevarütmile ning üldoskuste järkjärgulisele arengule.

Kuni kolmeaastase lapse õppimine toimub eelkõige mängu, suhtlemise, liikumise, meelte kaudu kogemise ning igapäevatoimingute kaudu. Täiskasvanu toetab lapse iseseisvumist,

eneseteenindusoskuste, suhtlemis- ja mänguoskuste ning eneseregulatsiooni kujunemist, samuti emotsioonide väljendamist ning eesti keele mõistmise ja kasutamise arengut.

Hoiurühmade õppe- ja kasvatustegevuse eesmärk on toetada riiklikus õppekavas kirjeldatud kolmeaastase lapse eeldatavate üldoskuste järkjärgulist kujunemist.

Lasteaia direktor koostab õppekava ja selle muudatused koostöös õppe- ja kasvatustegevusega seotud töötajatega. Enne õppekava ja selle muudatuste kinnitamist kuulab direktor ära hoolekogu arvamuse. Õppekava ja selle muudatused kinnitab direktor käskkirjaga.

Lasteaia õppekava avalikustatakse lasteaia veebilehel.

2. LASTEASUTUSE LIIK JA ERIPÄRA

2.1. Üldandmed

Lasteasutuse nimi: Narva Vanalinna Lasteaed

Asukoht: Hariduse 10, Narva

Omandivorm: Narva linna munitsipaallasteasutus

Lasteasutuse liik: lasteaed, milles tegutsevad lasteaia- ja hoiurühmad

Laste vanus: 1,5–7 aastat

Rühmade arv: 6, neist 4 lasteaiaühikut ja 2 hoiurühma

Narva Vanalinna Lasteaed võimaldab lastele lastehoidu ja alushariduse omandamist ning toetab lapse terviklikku arengut ja sujuvat haridusteed hoiurühmast kooliminekuks.

Lasteaed asub Narva hariduslinnakus, mis loob võimalusi koostööks läheduses asuvate haridusasutustega, ühistegevusteks ning lapse sujuva haridustee toetamiseks.

2.2. Lasteaia eripära

Narva Vanalinna Lasteaia moto:

„Keel areneb seal, kus laps saab tegutseda, mängida ja suhelda.“

Narva Vanalinna Lasteaed on eesti keelt ja kultuuri väärtustav lasteaed, kus luuakse lapsele turvaline, kaasav ja arengut toetav õpi- ja kasvukeskkond. Lasteaia oluline eripära tuleneb selle paiknemisest Narvas ning laste erinevast keelelisest ja kultuurilisest taustast.

Õppe- ja kasvatustegevus toimub eesti keeles. Eesti keelt käsitatakse loomuliku suhtlus- ja õppimisvahendina, mida laps kasutab kogu päeva jooksul. Mitmekeelse lapse eesti keele arengut toetatakse tema keelelist tausta, varasemat keelekogemust ja individuaalset arengutempot arvestades.

Narva Vanalinna Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse eripära iseloomustavad:

- eestikeelne õpi- ja kasvukeskkond ning LAK-õppe põhimõtete rakendamine;
- lapsest lähtuv ja mänguline õpikäsitus, mis toetab lapse aktiivsust, omaalgatust, valikuid ja osalemist;
- projektõpe, uurimine, katsetamine ja avastamine;
- paindlik ja mitmekesine õpi- ja kasvukeskkond;
- igapäevase liikumise, õuesõppe ja võimalusel ujumise väärtustamine;
- loovuse ja eneseväljenduse toetamine;
- igapäevatoimingute käsitlemine õppimisvõimalusena;
- Narva, Eesti kultuuri, looduse ja kohaliku kogukonna sidumine õppimisega;
- digivahendite ja robotika eakohane ning eesmärgipärane kasutamine;
- koostöö pere, kogukonna ja hariduspartneritega.

Lasteaia eripära väljendub igapäevases õppe- ja kasvatustegevuses, laste mängus ja projektides, õpi- ja kasvukeskkonna kujundamises ning koostöös laste, perede, töötajate ja kogukonnaga.

Missioon

Loome turvalise, mängulise ja eestikeelse õpi- ja kasvukeskkonna, kus iga laps saab aktiivselt tegutseda, suhelda, avastada ja areneda ning kogeda õppimisrõõmu.

Visioon

Narva Vanalinna Lasteaed on lapsest lähtuv, koostöine ja arenev lasteaed, kus laps kasvab iseseisvaks, uudishimulikuks ja enesekindlaks õppijaks ning eesti keel kujuneb loomulikuks suhtlus- ja õppimisvahendiks.

3. ALUSVÄÄRTUSED JA ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID

3.1. Alusväärtused

Narva Vanalinna Lasteaia õppe- ja kasvatustegevus lähtub lapse parimatest huvidest, iga lapse väärtustamisest ning tema õigusest turvalisele, toetavale ja arengut soodustavale õpi- ja kasvukeskkonnale.

Lasteaias väärtustatakse:

- **lapse heaolu ja turvalisust** – laps tunneb end hoituna, aktsepteerituna ja väärtustatuna;
- **lapse individuaalsust ja võrdseid võimalusi** – arvestatakse lapse arengutaseme, võimete, huvide, vajaduste ning keelelise ja kultuurilise taustaga;
- **lapse aktiivsust ja osalust** – lapse arvamust kuulatakse ning talle võimaldatakse eakohaseid valikuid ja omaalgatust;
- **mängu ja avastamisrõõmu** – toetatakse lapse uudishimu, loovust, uurimist ja katsetamist;
- **iseseisvust ja vastutust** – lapsele antakse võimalusi tegutseda iseseisvalt, teha valikuid ja lahendada probleeme;
- **hoolivust ja koostööd** – kujundatakse oskust arvestada teistega, teha koostööd ning lahendada erimeelsusi;
- **eesti keelt ja kultuuri** – väärtustatakse eesti keelt, Eesti kultuuri ja kodukohta, austades laste erinevat keelelist ja kultuurilist tausta;
- **tervist ja liikumist** – toetatakse lapse füüsilist, vaimset, sotsiaalset ja emotsionaalset heaolu;
- **koostööd perega** – lapse arengu toetamisel väärtustatakse usalduslikku ja lugupidavat partnerlust.

Täiskasvanu on lapse jaoks turvalise suhte looja, eeskuju ja õppimise toetaja.

3.2. Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk

Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on toetada koostöös perega lapse terviklikku arengut ning kujundada eeldused edukaks toimetulekuks igapäevaelus ja sujuvaks üleminekuks kooli.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusena kujuneb lapsest aktiivne, uudishimulik, loov ja enesekindel õppija, kes tunneb rõõmu mängimisest ja õppimisest, julgeb algetada ja teha valikuid, väljendab oma mõtteid, suhtleb ja teeb koostööd.

3.3. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid

Õppe- ja kasvatustegevuses toetatakse seda, et laps:

- tunneb end turvaliselt, hoituna ja väärtustatuna;
- kujundab positiivset minapilti ja usub oma võimetusse;
- tunneb huvi ümbritseva maailma vastu ning kogeb õppimis- ja avastamisrõõmu;
- algatab tegevusi, väljendab oma ideid ja osaleb eakohasel viisil oma õppimise kujundamises;
- tegutseb järjest iseseisvamalt ning võtab eakohast vastutust;
- mängib loovalt ja kasutab mängus oma teadmisi, kogemusi ja kujutlusvõimet;
- uurib, katsetab, küsib, arutleb ja lahendab probleeme;
- arendab suhtlemis- ja koostööoskusi ning arvestab teistega;
- õpib mõistma ja reguleerima oma emotsioone ja käitumist;
- kasutab eesti keelt järjest julgemalt erinevates igapäevastes olukordades;
- väärtustab eesti keelt ja kultuuri, oma kodukohta, loodust ja inimeste erinevust;
- kujundab tervist, liikumist, turvalisust ja keskkonda väärtustavaid hoiakuid;
- omandab vanusele ja arengutasemele vastavad üldoskused ning valdkondlikud teadmised ja oskused;
- kujundab kooliminekuks vajaliku valmisoleku vastavalt oma individuaalsele arengule ja võimetele.

4. ÕPIKÄSITUS

Narva Vanalinna Lasteaia õpikäsitus on lapsest lähtuv, mänguline, lõimitud ja kaasav. Laps on aktiivne õppija, kes omandab teadmisi ja oskusi eelkõige mängides, tegutsedes, uurides, katsetades, liikudes, suheldes ja koostööd tehes.

Õppimise lähtekohaks on lapse varasemad kogemused, huvid, ideed, küsimused, vajadused ja arengutase. Õppimist käsitatakse tervikliku protsessina ning erinevaid õppe- ja kasvatustegevuse valdkondi lõimitakse lapse jaoks tähenduslike tegevuste kaudu.

4.1. Laps aktiivse õppijana

Lapse aktiivse osaluse toetamiseks:

- kuulatakse ja väärtustatakse lapse arvamusi, küsimusi ja ideid;
- kaasatakse last tegevuste, mängude ja projektide kavandamisse;
- võimaldatakse teha eakohaseid valikuid;
- toetatakse omaalgatust ja iseseisvat tegutsemist;
- võimaldatakse uurida, katsetada, eksida, proovida uuesti ja leida erinevaid lahendusi;
- arvestatakse lapse individuaalse arengutempo, võimete ja toetuse vajadusega.

Lapsest lähtuv õpikäsitus ei tähenda lähtumist üksnes lapse hetkehuvist. Täiskasvanu seob lapse huvid õppekava eesmärkide ja arenguvajadustega ning rikastab lapse kogemusi uute teemade, küsimuste ja tegevusvõimalustega.

4.2. Mäng õppimise alusena

Mäng on lapse loomulik tegutsemis-, õppimis- ja eneseväljendusviis ning sellel on keskne koht kogu lasteaiapäevas.

Mängu kaudu arenevad lapse keel, mõtlemine, loovus, suhtlemis- ja koostööoskused, eneseregulatsioon ning probleemilahenduoskus.

Lapsele võimaldatakse piisavalt aega vabaks ja juhendatud mänguks. Täiskasvanu jälgib ja väärtustab lapse mängu ning rikastab seda vajadusel uute kogemuste, vahendite, ideede ja sõnavaraga, säilitades lapse võimaluse mängu ise algetada ja juhtida.

4.3. Lõimitud ja projektipõhine õppimine

Õppe- ja kasvatustegevuse valdkondi lõimitakse mängu, projektide, igapäevatoimingute, uurimise, liikumise, loovtegevuste ja õuesõppe kaudu.

Projektõpe võimaldab süveneda laste huvidest, küsimustest ja ümbritsevast elust lähtuvasse teemadesse. Projekti kestus ja tegevused kujunevad paindlikult vastavalt laste huvidele, püstitatud eesmärkidele ning õppimise käigus tekkinud küsimustele.

4.4. Täiskasvanu roll lapse õppimise toetamisel

Täiskasvanu on lapse õppimise toetaja, kaaslane, suunaja ja turvalise suhte looja.

Täiskasvanu:

- märkab ja kuulab last;
- loob turvalise keskkonna, kus laps julgeb algetada, küsida, katsetada ja eksida;
- jälgib lapse mängu, huvisid ja arengut ning kasutab tähelepanekuid tegevuste kavandamisel;
- loob võimalusi iseseisvuseks, valikute tegemiseks ja vastutuse võtmiseks;
- julgustab last mõtlema ja ise lahendusi leidma;
- kohandab tegevusi ja keskkonda vastavalt laste vajadustele;
- toetab laste omavahelist suhtlemist, koostööd ja eesti keele kasutamist;
- analüüsib oma pedagoogilist tegevust ja selle mõju lapse arengule.

5. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS

Õppe- ja kasvatustegevuse korraldamisel lähtutakse lasteaia õppekavast, õppeaasta eesmärkidest, laste vanusest, arengutasemest, vajadustest, huvidest ja varasematest kogemustest. Õppe- ja kasvatustegevus toimub kogu lasteaiapäeva jooksul ning õppimine on lõimitud mängu, igapäevatoimingute, suhtlemise, liikumise, uurimise, loovtegevuste ja õues viibimisega.

5.1. Õppeaasta ja päevakava

Õppeaasta algab 1. septembril ja kestab 31. augustini. Õppe- ja kasvatustegevus toimub kogu õppeaasta jooksul.

Rühma päevakava on eakohane ja paindlik ning selles arvestatakse laste vanust, arengutaset ja individuaalseid vajadusi. Päeva jooksul vahelduvad vabamäng, laste algetatud ja täiskasvanu toetatud tegevused, igapäevatoimingud, õues viibimine, liikumine, söömine ja puhkus.

Päevakava korraldamisel tagatakse lapsele piisavalt aega vabaks mänguks, aktiivseks tegutsemiseks, puhkamiseks ja sujuvateks üleminekuteks ühelt tegevuselt teisele.

5.2. Hoiurühmade õppe- ja kasvatustegevuse korraldus

Hoiurühmade õppe- ja kasvatustegevuse korraldamisel lähtutakse väikelapse vajadusest stabiilse, rahuliku ja turvalise päevarütmiga ning usaldusliku suhte järele. Lapse kohanemist lastehoiuga toetatakse järk-järgult koostöös perega, arvestades lapse individuaalset kohanemistempot, arengutaset ja seniseid harjumusi.

Hoiurühmas:

- kujundatakse lapse ja täiskasvanu vahel turvaline ja usalduslik suhe;
- tagatakse eakohane ja paindlik päevarütm;
- võimaldatakse piisavalt vaba mängu, aktiivset liikumist ja õues viibimist;
- toetatakse lapse iseseisvumist söömisel, riietumisel, hügieenitoimingutes ja korraldamisel;
- toetatakse suhtlemis- ja mänguoskuste ning eneseregulatsiooni järkjärgulist kujunemist;
- toetatakse eesti keele mõistmist ja kasutamist igapäevase suhtlemise, mängu, laulude, liikumise, piltide, esemete ja korduste kaudu;
- võimaldatakse lapsel õppida erinevate meelte, liikumise, jälgendamise, kordamise ja praktilise tegutsemise kaudu.

Hoiurühma õppe- ja kasvatustegevus ei ole üles ehitatud pikkadele juhendatud tegevustele. Õppimine toimub eelkõige mängu, suhtlemise, igapäevatoimingute ja lapse enda aktiivse tegutsemise kaudu.

5.3. Lasteaia tegevuskava ja õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine

Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse korraldamiseks koostatakse igaks õppeaastaks tegevuskava, mis lähtub lasteaia õppekavast, arengusuundadest, eelmise õppeaasta õppe- ja kasvatustegevuse analüüsist ning laste vajadustest. Tegevuskavas määratakse õppeaasta eesmärgid ja olulisemad õppe- ja kasvatustegevusega seotud tegevused.

Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel lähtutakse lasteaia õppekavast, õppeaasta eesmärkidest ning laste arengutasemest, vajadustest, huvidest, ideedest ja varasematest kogemustest.

Laste huve, küsimusi ja ideid märgatakse igapäevase suhtlemise, mängu ja tegevuste vaatlemise kaudu ning neid kasutatakse edasise õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel.

Lapsi kaasatakse vastavalt vanusele ja arengutasemele tegevuste kavandamisse ning neile võimaldatakse eakohaseid valikuid ja omaalgatust.

Õppe- ja kasvatustegevust korraldatakse vastavalt eesmärgile kogu rühmaga, väiksemates rühmades, paaris või individuaalselt.

Õppe- ja kasvatustegevust diferentseeritakse vastavalt laste arengutasemele, võimetele, vajadustele, huvidele ja varasematele kogemustele. Vajaduse korral kohandatakse tegevuse sisu ja raskusastet, tempot, juhendamise viisi, kasutatavaid vahendeid, õpikeskkonda ning laste rühmitamise viise. Lapsele võimaldatakse nii tema arenguks vajalikku tuge kui ka tema võimetele vastavaid täiendavaid väljakutseid.

Kavandamine on paindlik ning kavandatud tegevusi kohandatakse vastavalt laste vajadustele ja huvidele, õppeprotsessi arengule ning igapäevaelus tekkinud õppimisvõimalustele.

5.4. Lõimimise ja projektõppe korraldus

Õppe- ja kasvatustegevuse valdkondi ning üldoskuste kujunemist toetatakse lõimitult. Erinevate valdkondade eesmärgi seostatakse lapse jaoks tähenduslike teemade, mängu, projektide, igapäevatoimingute, uurimise, liikumise, loovtegevuste ja õuesõppe kaudu.

Projektide teemad võivad kujuneda laste huvidest, küsimustest, ideedest ja tähelepanekutest ning ümbritsevas elus toimuvast. Täiskasvanu seob laste algatused õppekava eesmärkidega ning loob võimalusi teema mitmekülseks uurimiseks.

Projekti kestus, tegevused ja tulemused ei ole eelnevalt järgalt määratud, vaid kujunevad vastavalt laste huvidele, püstitatud eesmärkidele ja projekti käigus tekkinud küsimustele.

5.5. Igapäevatoimingud õppimise osana

Igapäevatoimingud, sealhulgas söömine, riietumine, hügieenitoimingud, korrastamine ja puhkeaeg, on õppe- ja kasvatustegevuse loomulik osa.

Igapäevatoimingute kaudu toetatakse lapse iseseisvust, eneseteenindusoskusi, vastutust, suhtlemist, koostööd, eneseregulatsiooni ning eesti keele mõistmist ja kasutamist.

Lapsele võimaldatakse teha eakohaseid toiminguid võimalikult iseseisvalt ning täiskasvanu pakub abi ja juhendamist vastavalt lapse vajadusele.

Ühise söögisaali võimalusi kasutatakse laste iseseisvuse, lauakommete, suhtlemis- ja sotsiaalsete oskuste toetamiseks.

5.6. Õuesõpe, liikumine ja õppekäigud

Lastele võimaldatakse iga päev aktiivset liikumist ja õues viibimist. Õuekeskkonda kasutatakse mängimiseks, liikumiseks, uurimiseks, vaatlemiseks, katsetamiseks ja erinevate õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade lõimimiseks.

Narva linna, looduskeskkonda ja kohaliku kogukonna võimalusi kasutatakse õpikeskkonna laiendamiseks ning õpitava seostamiseks lapse kodukoha ja igapäevaeluga.

Õppekäikude korraldamisel lähtutakse tegevuse eesmärgist ning arvestatakse laste vanust, arengutaset ja rühma eripära. Õppekäikudel tagatakse laste turvalisus.

5.7. Õppe- ja kasvatustegevuse dokumenteerimine ja analüüs

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine, läbiviimine ja analüüs dokumenteeritakse lasteaia kokkulepitud viisil, sealhulgas ELIISI keskkonnas.

Dokumenteerimise eesmärk on muuta õppeprotsess nähtavaks, toetada laste arengu ja õppimise jälgimist ning anda õpetajale alus edasise õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks.

Õpetaja analüüsib õppe- ja kasvatustegevust ning kasutab laste mängu, osaluse, huide, õppimise ja arengu kohta kogutud tähelepanekuid edasise tegevuse kavandamisel ja õpikeskkonna kujundamisel.

Õppeaasta lõpus analüüsitakse rühma õppe- ja kasvatustegevust ning tulemusi kasutatakse järgmise õppeaasta eesmärkide ja tegevuste kavandamisel.

6. ÕPI- JA KASVUKESKKONNA KUJUNDAMISE PÕHIMÕTTED

Narva Vanalinna Lasteaia õpi- ja kasvukeskkond on turvaline, kaasav, paindlik ja lapse arengut toetav. Keskkond hõlmab sotsiaalset, vaimset, füüsilist ja digitaalset keskkonda ning toetab lapse heaolu, iseseisvust, mängu, suhtlemist, loovust, liikumist ja uurimist.

Lapsi kaasatakse vastavalt vanusele ja arengutasemele õpi- ja kasvukeskkonna kujundamisse.

6.1. Sotsiaalne ja vaimne õpi- ja kasvukeskkond

Lasteaias luuakse õhkkond, kus laps tunneb end hoituna, aktsepteerituna ja väärtustatuna.

Keskkonna kujundamisel:

- väärtustatakse iga lapse individuaalsust ja väärikust;
- kuulatakse lapse arvamust ja toetatakse tema eneseväljendust;
- toetatakse positiivsete suhete, koostöö, empaatia ja hoolivuse kujunemist;
- toetatakse lapse emotsioonide mõistmist ja eneseregulatsiooni;
- õpetatakse erimeelsusi rahumeelselt lahendama;
- käsitatakse eksimist õppimise loomuliku osana;
- ennetatakse tõrjumist, kiusamist ja vägivalda;
- arvestatakse lapse vajadusega nii ühistegevuse kui ka rahu ja omaette olemise järele.

Täiskasvanu suhtlemisviis on rahulik, lugupidav ja toetav.

6.2. Füüsiline ja paindlik õpi- ja kasvukeskkond

Füüsiline keskkond kujundatakse eakohaseks, turvaliseks ja paindlikuks ning selliselt, et laps saaks võimalikult iseseisvalt tegutseda.

Rühmaruumis luuakse võimalusi mängimiseks, lugemiseks, loovtegevuseks, ehitamiseks, uurimiseks, liikumiseks ja rahunemiseks. Tegevuskohti ja vahendeid muudetakse vastavalt laste vanusele, huvidele, mängule, projektidele ja arenguvajadustele.

Vahendid paigutatakse võimaluse korral lapsele nähtavalt ja kättesaadavalt. Lapsi kaasatakse ruumi ja tegevuskohtade kujundamisse.

6.3. Mängu, loovust, uurimist ja liikumist toetav keskkond

Keskkond võimaldab lapsel vabalt mängida, luua, konstrueerida, uurida, katsetada ja lahendada probleeme. Kasutatakse mitmekesiseid ning võimaluse korral looduslikke ja avatud kasutusvõimalustega materjale.

Lasteaia sise- ja väliskeskkonda kasutatakse igapäevase liikumise ja aktiivse tegutsemise toetamiseks. Õpi- ja kasvatustegevuses kasutatakse õueala, liikumis- ja muusikasaali, basseini ning teisi lapse arengut toetavaid keskkondi.

6.4. Keeleline ja digitaalne keskkond

Õpi- ja kasvukeskkond toetab eesti keele mõistmist ja aktiivset kasutamist. Keskkonnas kasutatakse eakohaseid raamatuid, pilte, sümboleid, mängu- ja jutustamisvahendeid ning muid lapse keelelist arengut toetavaid materjale.

Digivahendeid ja robotikat kasutatakse eakohaselt, eesmärgipäraselt, turvaliselt ja tasakaalustatult. Digivahendid täiendavad lapse mängu, liikumist, vahetut suhtlemist ja tegeliku keskkonna uurimist, mitte ei asenda neid.

7. EESTI KEEL, KEELELINE ARENG JA LAK-ÕPE

Narva Vanalinna Lasteaias toimub õppe- ja kasvatustegevus eesti keeles. Eesti keelt käsitatakse loomuliku suhtlus-, tegutsemis- ja õppimisvahendina, mida kasutatakse kogu lasteaiapäeva jooksul.

Mitmekeelse lapse puhul arvestatakse tema keelelist tausta, varasemaid keelekogemusi, eesti keelega kokkupuute kestust ja individuaalset arengutempot. Lapse kodukeelt ja kultuurilist identiteeti väärtustatakse.

7.1. Keelelise arengu toetamise põhimõtted

Keelelise arengu toetamisel:

- luuakse lapsele rohkelt tähenduslikke suhtlusolukordi;
- kasutatakse eesti keelt järjepidevalt kogu päeva jooksul;
- seostatakse keel lapse mängu, tegevuse, huvide ja igapäevaste kogemustega;
- toetatakse mõistmist visuaalide, esemete, kehakeele, liikumise ja näitlikustamisega;
- kasutatakse uusi sõnu ja väljendeid korduvalt erinevates olukordades;
- väärtustatakse lapse keelelisi katsetusi ning eksimist käsitatakse õppimise loomuliku osana;
- antakse lapsele piisavalt aega mõistmiseks ja oma mõtte väljendamiseks;

- kohandatakse keelelist tuge vastavalt lapse keeleoskusele ja arengutasemele.

7.2. Eesti keel igapäevases suhtluses

Täiskasvanu loob teadlikult olukordi, kus lapsel on võimalus ja vajadus eesti keelt kasutada mängus, igapäevatoimingutes, õues, projektides, loov- ja liikumistegevustes ning probleemide ja kokkulepete lahendamisel.

Erilist tähelepanu pööratakse laste omavahelise eestikeelse suhtluse toetamisele. Lapse keelekasutuse toetamisel väärtustatakse eelkõige julgust suhelda ja oma mõtet väljendada.

7.3. LAK-õppe põhimõtete rakendamine

Narva Vanalinna Lasteaias rakendatakse lõimitud aine- ja keeleõppe põhimõtteid kogu õppe- ja kasvatustegevuses. Keele ja sisu õppimine toimub üheaegselt.

LAK-õppes:

- seostatakse uus sõnavara konkreetse tegevuse, kogemuse või olukorraga;
- kasutatakse näitlikustamist ja erinevaid meeli;
- kohandatakse juhiste keerukust;
- korraldatakse olulist sõnavara erinevates kontekstides;
- kasutatakse liikumist, rütmi, laule, mängu ja dramatiseerimist;
- antakse lapsele keelelisi mudeleid;
- luuakse võimalusi uue sõnavara kasutamiseks mängus ja suhtlemisel;
- diferentseeritakse keelelist tuge vastavalt laste vajadustele.

LAK-õppe eesmärk on toetada lapse võimet mõista, osaleda, suhelda ja õppida eesti keeles.

7.4. Mäng ja kirjandus keele arengu toetajana

Mäng loob lapsele loomuliku vajaduse küsida, vastata, kirjeldada, kokku leppida ja oma ideid väljendada. Täiskasvanu rikastab vajadusel mängu sobiva sõnavara ja keelemudelitega, säilitades lapse aktiivse rolli.

Lasteaias väärtustatakse igapäevast ettelugemist, jutustamist, vestlemist ja lastekirjandust. Lastele luuakse võimalusi kuulata, jutustada, arutleda, dramatiseerida ning ise lugusid, pilte ja raamatuid luua.

7.5. Koostöö perega

Vanemale antakse teavet lapse keelelisest arengust ja vajadusel soovitusi selle toetamiseks. Perele selgitatakse mitmekeelsuse toetamise põhimõtteid ning väärtustatakse kodus rikkalikku ja sisukat suhtlemist perele loomulikus keeles.

8. ÜLDOSKUSTE TOETAMINE NING 3- JA 6–7-AASTASE LAPSE EELDATAVAD ÜLDOSKUSED

Üldoskused on lapse igapäevase toimetuleku, õppimise, suhtlemise ja edasise arengu aluseks. Nende kujunemist toetatakse kogu lasteaiapäeva jooksul.

Üldoskuste neli rühma on:

- mänguoskused;
- tunnetus- ja õpioskused;
- sotsiaalsed oskused;
- eneseregulatsiooni oskused.

Üldoskuste toetamisel lähtutakse lapse vanusest, arengutasemest, vajadustest, huvidest, varasematest kogemustest ja tugevustest.

Eeldatavad üldoskused on õpetajale orientiiriks lapse arengu jälgimisel ja toetamisel ning neid ei käsitata jäikade normide ega testülesannetena. Lapse arengut hinnatakse eelkõige tema enda varasema arenguga võrreldes.

8.1. Kolmeaastase lapse eeldatavad üldoskused

Mänguoskused

- suudab väikeses grupis mängule keskenduda;
- kasutab mängides loovalt erinevaid vahendeid;
- jäljendab ja kordab mängudes varasemalt kogetut;

- sooritab iseseisvalt mitu omavahel loogiliselt seotud mängulist toimingut;
- kutsub kaaslasi oma mänguga liituma ja ühineb teiste algatatud mänguga;
- suhtub heatahtlikult kaaslaste mängu;
- suudab järgida lihtsamaid mängureegleid.

Tunnetus- ja õpioskused

- tunneb huvi maailma vastu ja uurib seda erinevate meeltega;
- suudab huvipakkuvale tegevusele vastavalt oma arengutasemele keskenduda;
- mõistab lihtsamat kõnet;
- valdab eneseväljenduseks vajalikku sõnavara;
- väljendab end kõnes teistele arusaadavalt ja osaleb vestluses;
- suudab keskenduda lühikeste lugude jälgimisele;
- oskab leida objektides ühiseid ja erinevaid tunnuseid;
- oskab objekte ühe tunnuse alusel rühmitada;
- suudab järgida lihtsat juhust;
- oskab detailidest lihtsa terviku kokku panna.

Sotsiaalsed oskused

- oskab ennast ja teisi väliste tunnuste kaudu kirjeldada;
- on huvitatud mängukaaslastest ja püüab nendega arvestada;
- osaleb täiskasvanuga ühistegevustes;
- saab aru lihtsamatest rühma kokkulepetest;
- loob sõprussuhteid;
- jagab mõnikord asju teistega;
- algatab teiste laste ja täiskasvanutega suhtlust;
- oskab väljendada oma vajadusi ja soove.

Eneseregulatsiooni oskused

- tuleb toime vanematest eemalolekuga;
- tuleb toime ühelt tegevuselt teisele üleminekuga;
- suudab täiskasvanu toel lühikest aega soovitud edasi lükata ja oma käitumist pidurdada;
- suudab täiskasvanu toel tulla toime tugevate tunnetega;

- saab suures osas hakkama igapäevase eneseteenindamisega;
- paneb pärast tegevusi täiskasvanu juhendamisel asjad oma kohale.

8.2. Kuue- kuni seitsmeaastase lapse eeldatavad üldoskused

Mänguoskused

- suudab mängule keskenduda;
- kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid;
- rakendab mängudes loovust, kujutlusvõimet, kogemusi, teadmisi ja oskusi;
- näitab mängu käigus üles omaalgatust;
- algatab mängu ja arendab mängu sisu;
- täidab mängudes erinevaid rolle;
- lahendab mängu käigus probleeme ja jõuab kaaslastega kokkuleppele;
- järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada;
- tunneb rõõmu võidust ja suudab hakkama saada kaotusega.

Tunnetus- ja õpioskused

- suudab huvipakkuvale tegevusele keskenduda;
- saab kuuldust aru ja reageerib sellele sobivalt;
- suudab täita kahe-kolmeosalist igapäevast juhust;
- esitab küsimusi, arutleb ja väljendab oma mõtteid;
- oskab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel rühmitada;
- saab aru lihtsamatest seostest;
- kasutab õpitut erinevates olukordades;
- kasutab sobivaid vahendeid ja võtteid probleemilahenduseks.

Sotsiaalsed oskused

- tunneb huvi teiste vastu ja loob sõprussuhteid;
- püüab mõista teiste tundeid ja nendega arvestada;
- oskab teha koostööd ning vajadusel abi pakkuda ja küsida;
- teeb vahet sobiva ja ebasobiva käitumise vahel ning mõistab oma käitumise tagajärgi;
- järgib kokkuleppeid ja üldtunnustatud käitumisnorme;
- mõistab inimeste erinevust;

- osaleb ja teeb ettepanekuid otsustusprotsessides;
- tuleb uudsetes olukordades toime vajadusel täiskasvanu toel.

Eneseregulatsiooni oskused

- suudab oma emotsioone kirjeldada ja sobival viisil väljendada;
- kavandab, algatab ja korraldab mängu ja igapäevategevusi ning viib alustatu lõpuni;
- suudab pingutust nõudva ülesande kallal sihipäraselt tegutseda;
- kohandab oma käitumist vastavalt olukorrale ja tagasisidele;
- kasutab vajadusel täiskasvanu toel rahunemist toetavaid tegevusi;
- saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused.

9. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE VALDKONNAD NING 6–7-AASTASE LAPSE EELDATAVAD ARENGUTULEMUSED

Õppe- ja kasvatustegevus toimub kuues omavahel lõimitud valdkonnas:

- Mina ja keskkond;
- Keel ja kõne;
- Matemaatika;
- Kunst;
- Muusika;
- Liikumine.

Valdkondi ei käsitata eraldiseisvate õppeainetena. Õppimine toimub terviklikult mängu, projektide, igapäevatoimingute, suhtlemise, uurimise, katsetamise, liikumise, loovtegevuste ja õuesõppe kaudu.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel lõimitakse erinevate valdkondade eesmärgid lapse huvide, kogemuste, küsimuste ja arenguvajadustega. Ühes tegevuses või projektis võib samaaegselt olla lõimitud mitu õppe- ja kasvatustegevuse valdkonda ning toetada erinevate üldoskuste kujunemist.

Kuue- kuni seitsmeaastase lapse eeldatavad arengutulemused on õpetajale orientiiriks lapse arengu toetamisel ja koolivalmiduse kujunemise jälgimisel. Neid ei käsitata jäikade normide

ega eraldiseisvate testülesannetena. Lapse arengut vaadeldakse terviklikult, arvestades tema individuaalset arengut, võimeid, vajadusi ja varasemaid kogemusi.

9.1. Mina ja keskkond

Valdkond „Mina ja keskkond“ toetab lapse arusaama iseendast, teistest inimestest ning teda ümbritsevast loodus-, sotsiaalsest, kultuurilisest, tehis- ja digikeskkonnast. Laps õpib märkama seoseid enda tegevuse ja ümbritseva maailma vahel ning kujundab järk-järgult tervist, turvalisust, keskkonda ja teisi inimesi väärtustavaid hoiakuid.

Narva Vanalinna Lasteaias seostatakse valdkonna käsitlemist võimalikult palju lapse kodukoha, Narva linna, Eesti looduse, kultuuri ja traditsioonidega ning kasutatakse õppimiseks ümbritsevat keskkonda ja kohaliku kogukonna võimalusi.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Õppe- ja kasvatustegevuses:

- toetatakse last iseenda ja ümbritseva keskkonna tundmaõppimisel ja mõistmisel;
- suunatakse last ümbritsevat keskkonda märkama, uurima ja kogema;
- julgustatakse last küsimusi esitama, arutlema, vastuseid otsima ja järeldusi tegema;
- kujundatakse keskkonda hoidvat, tervislikku ja turvalist käitumist;
- väärtustatakse enda ja teiste kultuuri, traditsioone ning inimeste erinevust;
- kasutatakse õppimiseks vahetuid kogemusi, õuesõpet, õppekäike ja kohaliku kogukonna võimalusi.

6–7-aastase lapse eeldatavad arengutulemused

Laps:

- tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda omadusi ning huvisid;
- kirjeldab oma kodu, perekonda ja peretraditsioone;
- nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid;
- tunneb Eesti riiklikke sümboleid ja traditsioone;
- teab oma kodukohta ning oskab kirjeldada selle eripära;
- väärtustab enda ja teiste tervist ning teab tervisliku eluviisi põhimõtteid;
- mõistab isikliku hügieeni vajalikkust;

- oskab kirjeldada oma tundeid ning märkab teiste tundeid;
- teab, kuidas erinevates olukordades turvaliselt käituda;
- tunneb liikluse põhireegleid ning oskab jalakäijana ohutult käituda;
- märkab looduses toimuvaid muutusi ja oskab neid kirjeldada;
- tunneb kodukoha ja Eesti looduses levinumaid taimi, loomi ja loodusnähtusi;
- mõistab inimese tegevuse mõju keskkonnale ning oskab keskkonda hoidvalt käituda;
- eristab loodus-, tehis- ja digikeskkonda ning oskab neis eakohaselt ja turvaliselt tegutseda.

9.2. Keel ja kõne

Valdkond „Keel ja kõne“ toetab lapse suhtlemisoskuse, eneseväljenduse, mõtlemise, sõnavara, jutustamisoskuse ning lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist.

Narva Vanalinna Lasteaias on keelelise arengu keskmes eesti keele kasutamine loomuliku suhtlus- ja õppimisvahendina. Valdkonna rakendamisel lähtutakse käesoleva õppekava 7. peatükis kirjeldatud eesti keele, keelelise arengu ja LAK-õppe põhimõtetest.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Õppe- ja kasvatustegevuses:

- luuakse lapsele rohkelt võimalusi eesti keeles kuulamiseks, suhtlemiseks ja eneseväljenduseks;
- arendatakse lapse sõnavara ja kõne mõistmist igapäevastes tähenduslikes olukordades;
- toetatakse lapse oskust jutustada, kirjeldada, küsida, vastata ja arutleda;
- äratatakse huvi lastekirjanduse, lugemise ja kirjutamise vastu;
- toetatakse häälikute, tähtede, sõnade ja tekstiga seotud oskuste järkjärgulist kujunemist;
- väärtustatakse lapse suhtlemisjulgust ja individuaalset keelelist arengut.

6–7-aastase lapse eeldatavad arengutulemused

Laps:

- tuleb toime igapäevases suhtluses;
- kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid;

- väljendab oma mõtteid ja tundeid ning põhjendab oma arvamust;
- jutustab pildi, kuulnud teksti või oma kogemuse põhjal, annab edasi põhisisu ja olulised detailid;
- mõistab kuulnud teksti sisu ning oskab selle kohta küsimustele vastata;
- kasutab kõnes sobivat sõnavara ja grammatiliselt õigeid vorme;
- hääldab oma kõnes ja etteõeldud sõnade kordamisel õigesti kõiki emakeele häälikuid;
- tunneb tähti ja veerib kokku 1–2-silbilisi sõnu;
- tunneb kirja pildis ära mõned sõnad;
- kirjutab joonistähtedega 1–2-silbilisi sõnu õigesti järjestatud ühekordsete tähtedega;
- teab peast emakeelseid luuletusi ja laule.

Mitmekeelse lapse puhul hinnatakse eesti keele arengut, arvestades lapse keelelist tausta, eesti keelega kokkupuute kestust ja individuaalset arengutempot.

9.3. Matemaatika

Valdkond „Matemaatika“ toetab lapse loogilise mõtlemise, probleemilahendusoskuse ning matemaatiliste mõistete ja seoste kujunemist.

Matemaatilisi teadmisi ja oskusi kujundatakse eelkõige mängides, tegutsedes, uurides, võrreldes, mõõtes, loendades ning igapäevaelulisi probleeme lahendades.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Õppe- ja kasvatustegevuses:

- suunatakse last märkama ja kirjeldama matemaatilisi seoseid;
- võimaldatakse rühmitada, järjestada, loendada, võrrelda ja mõõta;
- toetatakse ajas ja ruumis orienteerumist;
- kasutatakse matemaatilisi mõisteid igapäevastes olukordades;
- julgustatakse last leidma probleemidele erinevaid lahendusi ja oma mõttekäiku selgitama.

6–7-aastase lapse eeldatavad arengutulemused

Laps:

- määrab esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotab esemeid kahe erineva tunnuse järgi;
- võrdleb hulki, kasutades mõisteid rohkem, vähem ja võrdselt;
- teeb 12 piires loendamise teel kindlaks esemete arvu;
- teab arvude 1–12 järjestust ja tunneb numbrimärke;
- liidab ja lahutab 5 piires ning tunneb märke +, – ja =;
- koostab kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukesti;
- järjestab kuni viis eset suuruse järgi;
- rühmitab esemeid asendi ning nähtusi ja tegevusi ajatunnuse järgi;
- kirjeldab enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes ning orienteerub ruumis, õuealal ja paberil;
- oskab öelda kellaaega täistundides;
- nimetab nädalapäevi, kuid, aastaagu ning teab nende järjestust;
- mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõtühikuga;
- eristab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid;
- leiab erinevate kujundite hulgast ringi, kolmnurga, ristküliku, ruudu ning kera ja kuubi ning kirjeldab neid.

9.4. Kunst

Valdkond „Kunst“ toetab lapse loovust, kujutlusvõimet, eneseväljendust, algatusvõimet ja esteetilise maailmataju kujunemist.

Kunstitegevuses väärtustatakse eelkõige loomise protsessi, lapse isikupära, katsetamist ja oma lahenduste leidmist. Lapsele võimaldatakse valida erinevaid materjale, vahendeid ja väljendusviise.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Õppe- ja kasvatustegevuses:

- toetatakse lapse loovust ja isikupärast eneseväljendust;
- võimaldatakse katsetada erinevaid materjale, tehnikaid ja töövõtteid;
- suunatakse last märkama värve, vorme, mustreid ja ümbritseva keskkonna esteetilisi omadusi;
- seostatakse kunstitegevust lapse kogemuste, mängu, projektide, looduse ja kultuuriga;
- väärtustatakse lapse ideid ja loomingulist protsessi.

6–7-aastase lapse eeldatavad arengutulemused

Laps:

- leiab ümbritseva vaatlemisel erinevaid detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud viisil;
- väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeleolusid ja fantaasiaid;
- kasutab kunstitöö loomiseks erinevaid vahendeid ja materjale;
- kujutab inimesi neile iseloomulike tunnuste kaudu;
- keskendub alustatud tegevusele ja loob oma kunstitöö;
- loob esemeid erinevaid tehnikaid ja materjale kasutades ning räägib nende otstarbest;
- koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks;
- kirjeldab kunstiteoseid, nende värve ja meeleolu.

9.5. Muusika

Valdkond „Muusika“ toetab lapse emotsionaalset, sotsiaalset, keelelist, loovat ja kehalist arengut ning võimaldab kogeda rõõmu muusikalisest eneseväljendusest ja ühisest musitseerimisest.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Õppe- ja kasvatustegevuses:

- võimaldatakse lapsel laulda, kuulata muusikat, mängida pille, liikuda ja tantsida;
- toetatakse rütmitunnet, muusikalist kuulamist ja eneseväljendust;
- julgustatakse improvisatsiooni ja loomingulisust;
- võimaldatakse kogeda nii individuaalset kui ka ühist musitseerimist;
- väärtustatakse Eesti muusikalist pärandit;
- lõimitakse muusikat keele, liikumise, mängu ja teiste õppevaldkondadega.

6–7-aastase lapse eeldatavad arengutulemused

Laps:

- laulab ilmekalt loomuliku häälega ja vaba hingamisega;

- laulab eakohaseid rahva- ja lastelaule nii rühmas kui ka üksi;
- suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning iseloomustada kuulatud muusikat;
- eristab kuulmise järgi laulu ja pillimängu;
- eristab tämbri ja kõla järgi õpitud pille;
- mängib eakohastel rütmi- ja meloodiapillidel õpitud lauludele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge;
- mängib lastepillidel ja oskab mängida ka pilliansamblis;
- liigub vastavalt muusika meeleolule;
- väljendab ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu.

9.6. Liikumine

Valdkond „Liikumine“ toetab lapse füüsilist, vaimset, emotsionaalset ja sotsiaalset heaolu ning positiivse suhtumise kujunemist aktiivsesse eluviisi.

Liikumine on kogu lasteaiapäeva loomulik osa. Lapsele võimaldatakse mitmekesisist liikumist nii siseruumides kui ka õues ning kasutatakse lasteaia liikumisvõimalusi, sealhulgas basseini.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Õppe- ja kasvatustegevuses:

- võimaldatakse lapsele iga päev aktiivset liikumist;
- kujundatakse põhilisi liikumisoskusi ja kehalisi võimeid;
- toetatakse tasakaalu, koordineerimist, osavust, kiirust, jõudu ja vastupidavust;
- võimaldatakse mängida liikumis- ja sportmänge ning tegutseda nii individuaalselt kui ka koos teistega;
- toetatakse lapse oskust järgida ohutus- ja mängureegleid;
- kujundatakse positiivset suhtumist liikumisse ja tervislikku eluviisi;
- kasutatakse liikumiseks mitmekesiseid sise- ja väliskeskkondi.

6–7-aastase lapse eeldatavad arengutulemused

Laps:

- keskendub sihipärasele kehalisele tegevusele;

- peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutusreeglitest;
- sooritab põhiliikumisi pingevalt nii, et liigutused on koordineeritud ja rütmilised;
- sooritab painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid harjutusi;
- säilitab tasakaalu paigal olles ja liikumisel;
- kasutab harjutuste sooritamisel mõlemat kätt, täpsust nõudvas tegevuses domineerivat kätt;
- matkib harjutuste sooritamisel täiskasvanut;
- sooritab üheaegselt kaaslasega rütmiliikumisi;
- liigub enda tekitatud rütmi järgi ühtlase ja vahelduva tempoga;
- kasutab liikumisel erinevaid vahendeid;
- mängib sportlike elementidega mängu;
- peab kinni kokkulepitud mängureeglitest;
- nimetab erinevaid spordialasid ja Eesti tuntumaid sportlasi.

10. LAPSE ARENGU HINDAMINE JA TOETAMINE

10.1. Põhimõtted, meetodid ja vahendid

Lapse arengu hindamise ja toetamise põhimõtteid rakendatakse kõigis lasteaia- ja hoiurühmades, arvestades lapse vanust, arengutaset ja individuaalseid vajadusi.

Lapse arengu hindamine ja jälgimine on igapäevase õppe- ja kasvatustegevuse loomulik osa. Selle eesmärk on märgata lapse tugevusi, huvisid, arengut ja võimalikku toe vajadust ning kasutada saadud teavet lapse edasise arengu toetamisel.

Lapse arengut jälgitakse igapäevatoimingutes, mängus, suhtlemisel ja õppe- ja kasvatustegevustes. Lähtutakse lapse üldoskustest ja valdkondlikest arengutulemustest ning lapse arengut võrreldakse eelkõige tema enda varasema arenguga.

Hindamisel kasutatakse muu hulgas:

- igapäevast ja eesmärgipärast vaatlust;
- lapse mängu ja suhtlemise vaatlust;
- vestlust lapsega;

- lapse tegevuste ja tööde analüüsi;
- üldoskuste arengu jälgimise kaart;
- arengumappi või muid lapse arengut kajastavaid materjale;
- lapse enesehindamise eakohaseid vorme;
- lapsevanema tähelepanekuid;
- vajadusel tugispetsialistide hinnanguid.

10.2. Üldoskuste arengu jälgimise kaart

Igale lapsele avatakse ELIISI keskkonnas üldoskuste arengu jälgimise kaart, mille eesmärk on muuta lapse üldoskuste areng kogu lasteaias käimise perioodi jooksul nähtavaks ja järjepidevalt jälgitavaks.

Kaart hõlmab mänguoskusi, tunnetus- ja õpioskusi, sotsiaalseid oskusi ning eneseregulatsiooni oskusi.

Kaarti täidetakse vähemalt kaks korda õppeaastas:

- õppeaasta alguses, et fikseerida lapse tugevused ja hetke arengutase;
- õppeaasta lõpus, et hinnata toimunud arengut ja kavandada järgmisi arengusamme.

Lapse esmakordsel lasteasutusse saabumisel tehakse esimene sissekanne pärast kohanemiseks ja tähelepanekute kogumiseks vajalikku perioodi.

Kaart ei ole test ega mahukas kontrollnimekiri. Sellele kantakse lapse arengu seisukohalt olulised tähelepanekud, kujunemas olevad oskused ja vajadusel toetust vajavad valdkonnad. Varasemad sissekanded säilitatakse, et lapse areng oleks nähtav erinevate õppeaastate ja töötajate vahetumise korral.

10.3. Kirjalik arengukokkuvõte ja lapse osalus

Iga lapse arengust koostatakse vähemalt üks kord õppeaastas kirjalik arengukokkuvõte. Narva Vanalinna Lasteaias kasutatakse selleks sünnipäevapõhist töökorraldust. Lapse sünnipäev on kokkuvõtte koostamise ajaline orientiir, mitte hindamise päev.

Kokkuvõttes kirjeldatakse lapse tugevusi ja huvisid, märgatud arengut, kujunemas olevaid oskusi, vajadusel toetust vajavaid valdkondi ning järgmisi arengusamme.

Laps kaasatakse vastavalt vanusele ja arengutasemele oma õppimise ja arengu mõtestamisse. Tema arvamust, huvisid, õnnestumisi ja raskusi käsitletakse ühe olulise teabeallikana.

10.4. Koostöö lapsevanemaga

Lapsevanemale antakse regulaarselt teavet lapse arengust, õppimisest ja heaolust. Vajadusel viiakse läbi arenguveestlus, mille käigus arutatakse lapse tugevusi, arengut ja võimalikke toetamise vajadusi ning lepitakse kokku edasised tegevused.

Olulised kokkulepped dokumenteeritakse lasteaias kokkulepitud viisil.

10.5. Toe vajaduse märkamine ja dokumenteerimine

Kui lapse arengus, käitumises, suhtlemises, keelelises arengus, õppimises või igapäevases toimetulekus ilmneb võimalik toe vajadus, reageeritakse sellele võimalikult vara ega oodata järgmist planeeritud hindamisperioodi.

Õpetaja kogub täiendavaid tähelepanekuid, arutab olukorda rühma meeskonnaga, kohandab vajadusel tegevusi ja keskkonda, kaasab lapsevanema ning vajadusel tugiteenuste koordineerija ja tugispetsialistid.

Vajadusel avatakse lapsele individuaalse arengu jälgimise kaart ning koostatakse individuaalne arenduskava. Rakendatud toe tulemuslikkust hinnatakse järjepidevalt.

10.6. Dokumenteerimine ja konfidentsiaalsus

Lapse arengut puudutav dokumentatsioon säilitatakse lasteaias kokkulepitud viisil, sealhulgas ELIISI keskkonnas, ning see peab tagama lapse arengu jälgimise järjepidevuse kogu lasteaias käimise perioodi jooksul.

Lapse arengut puudutavat teavet käsitletakse konfidentsiaalselt ning sellele pääsevad ligi üksnes isikud, kes vajavad teavet lapse arengu ja heaolu toetamiseks. Lapsevanemal on õigus saada teavet oma lapse arengu ja kavandatud toetavate tegevuste kohta.

Lapse arengu jälgimise tervikliku süsteemi moodustavad igapäevane vaatlus, üldoskuste arengu jälgimise kaart, kirjalik arengukokkuvõte, lapse ja vanema kaasamine ning vajadusel täiendav hindamine ja individuaalne tugi.

11. KOOSTÖÖ VANEMATEGA

Lasteaed ja lapsevanem on lapse arengu, õppimise ja heaolu toetamisel partnerid. Koostöö põhineb lapse parimatel huvidel, vastastikusel usaldusel, lugupidamisel, avatud suhtlusel ja konfidentsiaalsusel.

11.1. Koostöö põhimõtted ja infovahetus

Koostöös lapsevanemaga:

- vahetatakse regulaarselt teavet lapse arengu, õppimise, heaolu ja toimetuleku kohta;
- kuulatakse ja väärtustatakse vanema tähelepanekuid ja arvamusi;
- kaasatakse vanem lapse arengut puudutavate otsuste tegemisse;
- lepatakse vajadusel kokku ühised tegevused lapse toetamiseks;
- teavitatakse vanemat lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtetest;
- luuakse võimalusi saada nõu ja tuge lapse arengu küsimustes;
- käsitletakse lapse ja pere kohta saadud teavet konfidentsiaalselt.

Lapsevanemat teavitatakse võimalikult vara, kui märgatakse olulist muutust lapse arengus, käitumises või heaolus.

11.2. Vanema kaasamine lapse arengu ja õppimise toetamisse

Vanemal on võimalus tutvuda oma lapse arengut puudutava teabega, jagada oma tähelepanekuid, osaleda lapse arengueesmärkide ja toetavate tegevuste kavandamisel ning vajadusel individuaalse arenduskava koostamisel.

Vanemaid kaasatakse võimaluse korral projektidesse, üritustesse, õppekäikudele, oma ameti, huviala või kultuuri tutvustamisse ning teistesse lasteaia tegevustesse.

11.3. Koostöövormid

Koostöövormid on muu hulgas:

- igapäevane vahetu suhtlus;
- ELIISI keskkond ja muud kokkulepitud elektroonilised kanalid;
- individuaalsed vestlused;

- vajadusel arengu- ja perevestlused;
- lastevanemate koosolekud;
- infotunnid ja koolitused;
- üritused, projektid ja õppekäigud;
- tagasiside- ja rahuloluküsitlused;
- hoolekogu tegevus.

Lapse individuaalset arengut või muud tundlikku teavet ei arutata avalikes suhtluskanalites ega teiste perede juuresolekul.

11.4. Koostöö mitmekeelse perega ja tagasiside

Mitmekeelsele perele selgitatakse lasteaia eestikeelse õppe ja keelelise arengu toetamise põhimõtteid. Lapse kodukeelt väärtustatakse tema identiteedi ja üldise keelelise arengu osana ning peret julgustatakse pakkuma lapsele koduses keeles rikkalikku suhtlust ja ettelugemist.

Lasteaed kogub vanematelt tagasisidet ning kasutab seda võimalusel õppe- ja kasvatustegevuse, koostöö ja õpi- ja kasvukeskkonna arendamisel.

12. KOOLIVALMIDUS JA ÜLEMINEK KOOLI

12.1. Koolivalmiduse kujunemine ja hindamine

Koolivalmidus kujuneb järjepidevalt kogu lapse lasteaias viibimise aja jooksul ning hõlmab lapse füüsilise, tunnetusliku, sotsiaalse, emotsionaalse ja keelelise arengu tervikut.

Koolivalmidus kujuneb üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade arengutulemuste tervikliku arengu tulemusena. Eesmärk ei ole üksikute kooliülesannete harjutamine, vaid lapse iseseisvuse, eneseregulatsiooni, suhtlemis- ja koostööoskuse, õpioskuste, keelelise arengu ning positiivse õpihoiaku toetamine.

Koolivalmidust jälgitakse lapse arengu hindamise osana kogu koolieelse perioodi jooksul. Hindamisel kasutatakse lapse kohta järjepidevalt kogutud arenguteavet, sealhulgas üldoskuste arengu jälgimise kaarti, arengukokkuvõtteid, õpetajate tähelepanekuid ning vajadusel tugispetsialistide hinnanguid.

Mitmekeelse lapse puhul arvestatakse koolivalmiduse hindamisel tema keelelist tausta, eesti keelega kokkupuute kestust ja individuaalset arengutempot.

12.2. Koolivalmiduskaart

Koolimineva lapse kohta koostatakse koolivalmiduskaart, milles kirjeldatakse lapse üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade arengutulemusi.

Koolivalmiduskaart koostatakse lapse kohta kogu koolieelse perioodi jooksul kogutud arenguteabe põhjal ning selles tuuakse välja lapse tugevused, kujunenud oskused ja vajadusel jätkuvat tähelepanu või tuge vajavad valdkonnad.

Koolivalmiduskaarti tutvustatakse lapsevanemale.

Lasteaed kannab riikliku õppekava läbinud lapse koolivalmiduskaardi Eesti hariduse infosüsteemi (EHIS) vastavalt kehtivale korrale.

Koolivalmiduskaardi koostamisel, säilitamisel ja edastamisel lähtutakse kehtivatest õigusaktidest ning isikuandmete kaitse nõuetest.

12.3. Koostöö pere ja kooliga

Lapse koolivalmiduse ja sujuva ülemineku toetamine toimub koostöös perega. Vanemale antakse tagasisidet lapse arengust ning vajadusel soovitusi lapse iseseisvuse, eneseregulatsiooni, keelelise arengu, lugemis- ja kirjutamishuvi ning positiivse õpihoiaku toetamiseks.

Lasteaed teeb võimaluse korral koostööd koolide ja teiste haridusasutustega. Ülemineku toetamiseks võib korraldada kooliga tutvumise külastusi, ühistegevusi, kohtumisi ning koostööd kooli õpetajate ja tugispetsialistidega.

12.4. Täiendavat tuge vajava lapse üleminek kooli

Kui laps vajab kooliminekuks või koolis toimetulekuks täiendavat tuge, alustatakse koostööd lapsevanema ja tugispetsialistidega võimalikult varakult.

Vajadusel täpsustatakse lapse toe vajadust, rakendatakse tugimeetmeid, koostatakse või ajakohastatakse individuaalset arenduskava ning tehakse lapsevanema nõusolekul koostööd kooli ja teiste spetsialistidega.

Lapsele, kelle koolikohustuse täitmise algus lükatakse edasi, kavandatakse tema arenguvajadustest lähtuv edasine õppe- ja kasvatustegevus ning vajalik tugi.

13. ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

Narva Vanalinna Lasteaia õppekava rakendamist analüüsitakse ja õppekava arendatakse järjepidevalt koostöös õppe- ja kasvatustegevusega seotud töötajatega.

Õppekava uuendamise ja täiendamise aluseks võivad olla:

- muudatused õigusaktides ja riiklikus õppekavas;
- õppe- ja kasvatustegevuse ning sisehindamise tulemused;
- lasteaia arenguvajadused ja arengusuunad;
- töötajate ja hoolekogu ettepanekud;
- laste ja lapsevanemate tagasiside.

Õppekava vaadatakse üle vähemalt üks kord õppeaastas ning vajadusel tehakse sellesse muudatusi ja täiendusi.

Õppekava ja selle muudatused koostatakse direktori juhtimisel koostöös õppe- ja kasvatustegevusega seotud töötajatega. Enne õppekava või selle muudatuste kinnitamist kuulab lasteaia direktor ära hoolekogu arvamuse.

Õppekava ja selle muudatused kinnitab direktor käskkirjaga.

14. ÕPPEKAVA LISAD

Narva Vanalinna Lasteaia õppekava juurde kuuluvad järgmised lisad:

Õppekava lisa 1. Üldoskuste arengu jälgimise kaart

Õppekava lisa 2. Lapse arenguhindamise kaart lastehoius

Õppekava lisa 3. Lapse arenguhindamise kaart lasteaias

Õppekava lisa 4. Lapse eeldatavad arengutulemused vanuseti

Õppekava lisa 5. Individuaalse arengu jälgimise kaart (IAJK)

Õppekava lisa 6. Individuaalne arenduskava (IAK)

Õppekava lisa 7. Koolivalmiduskaart

Lisad on õppekava lahutamatu osa ning neid kasutatakse lapse arengu jälgimise, hindamise, toetamise ja dokumenteerimise alusena vastavalt käesolevas õppekavas sätestatud põhimõtetele.